

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Jansen, Leonard

Coloniæ Agrippinæ, 1725

Casus CX. De Impedimentis Clandestinitatis, Impotentia, & Raptu.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39911

CASUS CX.

De impend. clandestinitatis, impotentia, & raptu,

Ysius querit 1. Coram quo Parocho contrahere debeat. 2. An valeat coram Parocho invito vel distracto. 3. An coram Parocho originis vel quasi domicilii. 4. An coram Parocho sponsa, interdicto, suspensio &c. 5. Quis hic veniat nomine Parochi, quid de habente titulum coloratum, vel intruso. 6. Quis de licentia Parochi assistere possit, & an sufficiat licentia tacita vel presumpta. 7. Generalis, metu extorta, petita & acceptata per servum. 8. Dolo obtenta, & quid de habente licentiam contrahendi coram Parocho S. Petri & contrahit coram Parocho S. Pauli. 9. Quid de vagis, 10. Militibus. 11. Quid de Parochia vel Diœcesi, ubi Trid. non est promulgatum. 12. Quid de eo, qui exit è loco, ubi Trid. viget, ad locum ubi non viget, 13. Vel e contra, & quid si Trid. obliget in Parochia sponsi & non sponsæ. 14. Quid si nullus in loco sit Parochus vel latoat aut cuiò adiri non possit. 15. Quid de Matrimoniis hæreticorum in Hollandia, Frisia &c. 16. Francia, Bohemia, Julia, patria Montensi. 17. An Catholicus assistere vel benedicere possit Matrimoniis hæreticorum, vel e contra. 18. Quid de urbibus Augustâ, Ratisbonâ, Argentorata, Traiecto. 19. Quid si miles Hollandus Catholi-

cus cum Bertha heretica contrahat Colonia coram predicante sua legionis. 20. Quid de viatoribus. 21. Quid de impotente, Eunucho, Thlasio, Hermaphrodito, 22. Senibus, 23. Sterilibus, agrotis &c. 24. Quid in dubio? 25. Quid de impotentia, 26. Quid in dubio, an sit perpetua. 27. Quid si post separationem ex causa impotentia factam esset impotentia. 28. An impotentia debeat esse antecedens & quid in dubio. 29. 30. Quid de impedimento raptus? Pro retolut.

QUÆR. 1. Quid de Matrimonio Clandestino?

2. Matrimonium Clandestinum vocatur, quod contrahitur sine Parocho aut testibus, de quo Trid. Sess. 24. c. 1. de ref. Matrim. sic statuit: qui aliter, quàm presente Parocho vel alio Sacerdote de ipsius Parochi vel Ordinarii licentia, & duobus vel tribus testibus Matrimonium contrahere attentabunt, eos S. Synodus ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit, & huiusmodi contractus irritos & nullos esse decernit; an verò eiusmodi Matrimonia valeant in vim sponsalium, dixi Cas. preced. n. 20. igitur ut matrimonium valeat

1. Requiritur ad minus duo vel tres testes, sufficiunt verò quicumque impuberes, infames, religiosi, excommunicati, hæretici, infideles, alit-

aliquæ de cætero inhabiles, quia ex mente Trid. plus non requiritur quàm ut sint rationis capaces, qui de Matrimonio testari possint.

2. Requiritur præsentia Parochi & testium non solum Physica, sed & *Moralis*, id est, talis, ut per se vel per interpretem intelligant & actualiter advertant quid agatur, aliàs enim non poterunt testari; non tamen requiritur ut adsint rogati vel voluntariè, sed sufficit adesse invitos, idque *Kugl. hic n. 1012.* dicit esse certum, & *Genett. c. 4. q. 10.* pro hoc adducit Declarationem Cardinalium.

3. Requiritur assistentia proprii Parochi: *proprius* autem *Parochus* dicitur, in cujus Parochia habes domicilium vel quasi domicilium, si ibidem habitas cum animo perpetuo manendi, habes verum domicilium, si cum animo tantùm permanendi ad majorem partem anni, ut famuli, studiosi &c. habes quasi domicilium, idque primo statim die, utrumque sufficit ad acquirendum jus Parochiæ in ordine ad Matrimonium. *Sanch. l. 3. d. 13. Kugl. n. 299. Reiff. à n. 60.* non verò sufficit locus originis, *Pont. Bosco d. 11. n. 400. Pign. to. 5. cons. 79.* qui tamen semel habuit domicilium in loco originis, & semper retinet animum revertendi, & ibi habitandi, retinuit domicilium habitationis, etiã si pluribus annis absuerit & alibi habeat quasi domicilium, ita ut in utroque loco

copulari possit, quia non amittitur domicilium, dum quis discedit animo revertendi. *Pign. to. 7. consult. 63.* pro hoc citans decisionem Rotæ; similiter habitans æqualiter vel quasi æqualiter in duplici Parochia v. g. hyeme in una, ætate in altera, in utralibet copulari potest. *Sanch. d. 24. n. 2.* Principes non copulari possunt in omnibus locis sibi subditis, sed tantùm à Parocho palatii, in quo ordinariè resident. *Croix p. 3. n. 724. Konig hic n. 13.* 4. Sufficit, ut assistat alteruter sive Parochus sponsi sive sponsæ, sive existat in sua Ecclesia vel Diocesi sive extra, sive Sacerdos sive Diaconus, irregularis, suspensus, interdictus, excommunicatus, *Nav. Sanch. n. 4. Boscol. c.* quia talis manet verus Parochus & assistere Matrimonio non est actus jurisdictionis saltem contentiosæ, sed actus testimonii qualificati: exeipe Parochum depositum, qui non manet Parochus, hinc non potest amplius assistere. 5. Nomine Parochi hic veniunt Papa, nuntii pro sua Provincia, Episcopus & ejus Vicarius, & omnis Sacerdos habens titulum Parochiæ saltem coloratum seu laborantem occultâ nullitate, ita tamen ut adsit error communis, quo credatur verus Pastor, quia tunc supplet Ecclesia. vide *Cas. 99. n. 5.* ubi etiam dixi, ad jurisdictionem non sufficere solum errorem communem absque omni titulo etiam colorato, unde invalidè assistit in-

tru-

trusus, qui absque omni collatione vel institutione Canonica Parochiam occupat, quamvis opposita sententia [quam tenent *Dian. p. 3. t. 4. §. 3. Pont. l. 5. c. 20. Bosco n. 372. Wiest. n. § 6. Pignat. to. 6. consult. 31. à n. 14.*] verè sit probabilis, quia utilitas publica non minùs exigit, ut Ecclesia in hoc quàm in priori casu suppleat. 6. De licentia Parochi validè assistit quilibet Sacerdos etiam excommunicatus, non toleratus, suspensus &c. Diacono autem assistentia nec licitè nec validè committi potest juxta clara verba Trid. *qui aliter quàm presente Parocho vel alio Sacerdote de Parochi licentia &c.* licentia hæc debet esse *expressa* verbo, signo, aut scripto, vel *tacita* Parocho vidente vel cum facilitè possit non contradicente, non sufficit præsumpta de futura ratihibitione. *Barb. Sanct. Gonz. Engel hic n. 15.* ita ut nequidem in casu necessitatis Confessarius ex præsumpta licentia concubinarium v. g. in articulo mortis ad legitimandam prolem validè copulare possit, nec facilitè credendum est dicentibus se habere licentiam, nisi scripto vel alio signo eam probent. Sufficit tamen licentia generalis administrandi totam Parochiam vel omnia Sacramenta, idque maximè si Pastor absens non possit per se ipsum conferre Sacramenta. *Barb. Sanct. sup. Sporer à n. 364.* citans pro hoc Declarationem Cardin. & cum talis sit delegatus ad

universitatem causarum seu ad omnes causas, poterit alterum subdelegare ad particularem causam. *Krimmer n. 681. Kugler 330.* item sufficit *licentia metu extorta, ficto animo data, revocatione vel morte dantis sublata*, dummodo fictio, revocatio, vel mors communiter ignoretur, quia tunc adest titulus coloratus, scilicet licentia saltem exteriùs concessa, & error communis ignorantium hanc licentiam esse metu extortam, fictam, revocatione vel morte sublatam. Denique valet licentia petita, & acceptata per servum, etsi ad Dominum necdum pervenerit; attamen usus talis licentiæ ante habitam ejus notitiam est illicitus, quia periculum est, ne ob nondum datam fortè licentiam Matrimonium fiat invalidum; similiter valet *licentia dolo obtenta*, si dolus sit causa solùm impulsiva, ob quam licentia facilitè non autem simpliciter data est, aut fuisset adhuc danda, si dolus abfuisset, secùs si dolus sit causa motiva, cessante enim motivo cessat consensus; qui obtinuit, ut possit inire coram Parocho S. Petri, si ineat coram Parocho S. Pauli, assistentia erit valida, si designatio Parochi S. Petri facta est in gratiam petentis, nam tunc est tacita licentia ut etiam alium adeat, secùs si designatio facta est ex speciali causa, ita ut non misisset ad alium. *Croix n. 735.* Copulans alienos sine licentia Parochi incurrit ipso facto suspensionem
ulque

usque dum ab Ordinario proprii Parochi absolvatur, à qua tamen suspensione excusat ignorantia etiam crassa, quia Trid. loquitur de illis qui præsumperint aut ausi fuerint. vide *Cas. 113. 7. Matrimonio Vagorum* [id est talium qui nullibi domicilium habent] juxta *Sanch. d. 25. n. 11.* validè potest assistere quilibet Parochus, idque *Pirh. bic n. 13. Wiest. n. 50.* dicit esse probabile: at probabiliùs vagis assistere debet Parochus loci, in quo actu hospitantur. *Perez. Dicast. Vallen. bic n. 12. Zoës ibid. n. 11. Kugler n. 304.* Ratio est, quia vagi debent habere proprium Parochum, sed magis congruentior assignari non potest quàm Parochus loci in quo actu sunt; accedunt plures Declarationes Cardinalium, de quibus testatur *Pont. l. 5. c. 14.* sufficit autem alterutrum sponsum vel sponsam esse vagum. *Gutt. Croix n. 750. Schmier. c. 5. n. 104.* inter vagos computantur milites, quia non possunt habere animum habitandi in loco certo, cum debeant continuò esse parati ad migrandum quocunque officialis jussit, ideòque semper contrahere poterunt coram Parocho loci ubi hospitantur, etiam si habeant Capellanum campestrum: quia huic non datur facultas privatè sed cumulativè cum Parocho loci, ut respondit *S. Congreg. 29. Maji. 1683.* apud *Schmalzg. n. 167.* imò Curio seu Capellanus campestris ut validè assistat debet habere specialem ad id facultatem vel à Papa vel ab Episcopo.

R. D. Jansen Pars II.

copo loci, ut certum est ex Decreto *S. Congreg. de 29. Jan. 1707.* apud *Reiffenst. n. 97.* & quidem si facultas Papæ tantum sonet pro castris, non possunt assistere in præsiidiis, & facultas concessa ab Episcopo non extendit se ultra ejus Diocesis, quia plus non potest concedere quàm ipse habet. *dixi, validè,* nam ut quis Matrimonii vagorum licitè assistat, juxta Trid. c. 7. requiritur diligens inquisitio super impedimentis & licentia Ordinarii, idque sub pœna suspensionis præcipit Synodus Colon. de anno 1662. quæ etiam circa peregrinos & advenas observanda sunt, hinc ab iisdem juramentum exigi solet, quòd nullo impedimento vel alio Matrimonio ligati sint. *Pirh. n. 19. Eng. l. c. Schamb. n. 14.*

8. Ut Trid. quoad assistentiã Parochi & testium obliget, debet esse promulgatum non tantum in Diocesi, sed in Parochia, ut habet ipse textus, præsumitur autem ibi promulgatum, ubi aliquo tempore fuit observatum, ut declaravit *S. Cõgregatio apud Boscop. 5. d. 11. f. 9.* in locis ubi Trid. promulgatum non est [velut in Turcia, Persia, & omnibus terris Infidelium, Anglia, Hibernia, Scotia, Dania, Prussia, Saxonia, testibus *Neusser, Reiff. Kugl. n. 289.* Polonia quoad majorem partem] Matrimonia sine assistentiã Parochi sunt valida non tantum quoad hæreticos & Catholicos ibi habitantes, ut certum est, sed etiam quoad peregrinos & transeuntes, aut Mercaturæ causâ ad tempus ibi subsistentes.

Gg

Barb.

Barb. Sanch. d. 18. n. 27. Pirh. n. 9. Engel à n. 20. Boscol. cit. Ratio primæ partis est, quòd ipsū Trid. dicat: hoc suū Decretum non habere robur nisi 30. die post factā in Parochia promulgationem, ubi ergo promulgatum vel receptum non est, robur non habet. Ratio 2dæ partis est, quòd contractus fortiantur forum loci, & peregrini nõ obligentur legibus domesticis. 9. Qui exit è loco ubi Trid. viget ad locū ubi non viget, solo animo contrahendi Matrimonium & non constituendi ibi domicilium invalidè contrahit, ut declaravit Urb. VIII. in suo Brevi anno 1627. dato ad Archi-Episcopum Colon. si autem illuc se transferat animo verum vel quasi domicilium constituendi, quamvis id studio faciat in ordine ad contrahendum clandestinè Matrimonium, validè contrahet nec ei tunc fraus patrociniatur, sed domicilium acquisitum. 10. Qui è loco ubi Trid. non obligat exit ad locum in quo obligat, debet ibi servare formā Trid. ideòque si velit in tali loco contrahere, debet contrahere coram proprio, id est sui veri vel quasi domicilii Parocho, vel saltem cum ejus licentia: aliud est de vagis, qui nullibi domicilium, idedq; nec fixum Parochum habent; Ratio est, quòd peregrini, quamvis regulariter nõ obligentur legibus locorum, per quæ transeunt, attamen tenentur saltem servare solemnitates substantiales contractuum, quia hęc regulantur juxta forum loci. Pign. t. 5. consulte. 79. n. 33. Pirh. n. 10. Schamb.

n. 9. Schmalzg. n. 101. unde si in Parochia sponsi Trid. sit promulgatum, non verò in Parochia sponsæ, Matrimonium clandestinum invalidè contrahetur in Parochia sponsi, validè & illicitè in Parochia sponsæ. 11. In locis hæreticis [ubi Trid. quidem fuit promulgatum, sed de facto vel nullus est vel ob metum hæreticorum latet, aut tutò adiri non potest Parochus, Episcopus vel alius Sacerdos licentiam habens] valet Matrimonium etiam Catholicorum sine Parocho, adhibitis tamen testibus, quia tunc Parochi præsentia est moraliter impossibilis, & est quasi non esset Parochus, ac ita declaravit multoties S. Congreg. in specie anno 1605. 19. Jan. testibus Pirh. n. 12. Zyp. de Matr. l. 4. n. 6. Gobat t. 9. n. 475. Reiffenst. n. 132. Dices: ergo ex præsumpta licentia vel per Epikciam valebit Matrimonium coram Confessario ex causa gravissima, ut si Princeps in articulo mortis velit ducere concubinam ad legitimandas proles, ne Principatus deveniat ad manus A catholicas, saltem si Parochus casu absit vel instans mors non permittat eum expectare. 12. Quamvis aliqui cum Soto, Graff, Amic. d. 7. n. 136. Id concedant, tamen communissima negat, quia constat ex praxi Ecclesiæ Papam in priori casu dispensare, non verò in aliis, etsi majoris sint necessitatis, & lex irritans seu præscribens formam substantialem contractibus non patitur interpretationem seu Epikciam. 12. Plures & graves DD.

valde probabiliter docent, valere Matrimonia hæreticorum sine proprio Parocho vel cum alto impedimento juris, Ecclesiastico, v. g. affinitatis vel consanguinitatis in 3tio & 4to gradu, honestatis publicæ contracta in iis locis, in quibus Trid. quidem est promulgatum, sed ob prædominantes hæreses non observatum, veluti Hollandia, Zelandia, Frisia aliisque locis confœderatis, quibus iussu Philippi 2di Hispaniarum Regis Concilium Trid. fuit quidem promulgatum, sed prævalente hæresi minimè observatum; Ratio est, quod consuetudo à 100. & pluribus annis contraria videatur prævaluisse contra Legem Ecclesiæ, Ecclesiâ sciente & non contradicente, imò filios eorum, si convertantur, ad S. Ordines admittit, vid. *Cas. 106. q. 6. totâ*; hæc tamen intellige de locis subjectis Principi vel Magistratui Acatholico; nam quoad loca subjecta Principi Catholico, ut Francia, Bohemia, Julia, patria Montenſis, si Parochus Catholicus haberi possit, non videtur satis probabile, quod valeant Matrimonia sine Parocho proprio contracta, quia ibi consuetudo contraria cum tacito consensu Superioris locum non habet, cum non tantum Ecclesia, sed & ipsi Principes Catholici sæpe reclamant: estque hoc verum, etiamsi unus vel uterque contrahentium sit hæreticus, adhuc enim contrahi debet coram Sacerdote Catholico si haberi possit, neque valet contractum coram

Magistratu vel Ministro hæretico, ut declaravit S. Congreg. 2. Maji 1676. 1677. 1696. apud *Neuser d. 182. q. 2. Schmalzg. n. 115. 13.* Pastor Catholicus licet assistit Matrimoniis hæreticorum in sua Parochia habitantium, absq; tamen benedictione, tum quia est verus eorum Parochus tum quia post Conc. Constant. non est prohibitum communicare cum hæreticis in sacris aut politicis, nisi sint nominatim denunciati, neque ipse tanquam Minister confert Sacramentum indignis, sed tantum assistit tanquam testis qualificatus. *Laym. sup. n. 8.* contra Matrimonium contrahere coram Ministro Acatholico, vel ab eo benedictionem accipere juxta *Leß. in auctuario Cas. 24.* videtur esse per se malum, & nequidem ad evitandam gravem pœnam permissum, quia est in facto profiteri ipsum esse verum Ecclesiæ Ministrum: comparere tamen coram Ministro vel Magistratu Acatholico ex causa merè politica, v. g. ut inscribantur tanquam veri conjuges & proles habeantur legitimæ, [quamvis adsit aliqua politica congratulatio, concio, preces vel etiam verba significantia Matrimonium] non videtur per se malum, ideoque ex gravi causa permissum. *Leß. l. c. Verjuys tr. 13. a. 7.* Ex dictis pro majori dilucidatione

Inferes sequentia: I. probabilius non valere Matrimonia Catholicorum

Gg 2 &

& hæreticorum sine Parocho Catholico contracta Augustæ, Ratisbonæ, Argentorati, Trajecti ad Mosam aliisque urbibus Germaniæ, in quibus Catholici cum hæreticis permixtim vivunt, quia in iis Trid. est publicatum, & regimen ex parte est Catholicum, & Parochus Catholicus facillè haberi potest. 2. In Hollandia probabiliter valet Matrimonium hæreticorum coram Prædicante, vel sine Parocho, unde resolvitur hic Casus: Titius miles Catholicus legionis Hollandicæ Coloniae coram suæ legionis Prædicante & duobus testibus ducit Bertham A Catholicam, quæritur an validè? R. Si Bertha pertineat ad istam legionem probabiliter valet, quia talia Matrimonia in Hollandia habentur pro validis, & legiones Hollandicæ extra Hollandiam gaudent eodem jure vel dissimulatione Ecclesiæ, quo gaudent existentes in patria, quia censerì possunt velut Parochiæ cum suo pseudo-Parocho ambulantes: ex eadem ratione miles Hollandus A Catholicus [idem est de Saxonico, Prussico &c.] ubique etiã in locis Catholicis coram Prædicante validè ducit Catholicam; si Bertha nõ pertineat ad istam legionem, Matrimonium est nullum, quia Prædicans non est Parochus Titii, & dissimulatio Ecclesiæ non est extendenda ultra casus receptos. *Croix n. 753.* 3. Si quis per Saxoniam, Prussiam, vel alia loca, ubi Trid. promulgatum vel receptum non est, tanquam viator vel peregrinus transeat, potest ibi clandestinè

contrahere, quia contractus sortitur forũ loci; si verò quis transeat per loca, ubi Trid. promulgatũ est, nõ potest nequidem corã Parocho loci contrahere, nisi sit vagus; *Ratio est*, quia cum non intendat ibi per majorem partẽ anni subsistere, nullum ibi habet domicilium: econtrã si habeat animum ibi per majorem partem subsistendi, vel sit vagus, statim primã horã corã Parocho loci contrahere potest. 4. Si qui habitent in Parochia planè A Catholicã & soleant accipere alia Sacramenta à Parocho Vicario, etiã debent coram illo contrahere Matrimonium, quia censetur proprius ipsoꝝ Parochus, cui in factò se subjecerunt. 5. Si unus sponsorum sit Catholicus & pro contrahendo vel renovando Matrimonio non ausit adire Parochum Catholicũ, eò quòd sit periculum ne ipse aut Parochus prodatur, capiatur, carcere vel bonis mulctetur, non est opus ut assistat Parochus Catholicus, quia non est tutus ad eum accessus.

QUÆR. II. Quid de impedimento impotentia? R. Impotentia dirimens Matrimonium est perpetua physica & antecedens incapacitas exercendi copulam carnalem de se aptam ad generationem: hæc non tantum jure Ecclesiastico *tit. de fríg. & Malef.* sed & jure naturali dirimit Matrimonium, quia de essentia Matrimonii est traditio corporum de se aptorum ad generationem cum jure ad copulam, ut dixi *Cas. 105. q. 1.* & inhabilis ad solvendum, est inhabilis ad promittendum. *Dicitur 1.* Impotentia Physica, nõ purè

moralis, qualis oritur ex voto simplici, non dirimit sed tantum prohibet Matrimonium: ex defectu potentiae physicae ad Matrimonium inhabiles sunt: Eunuchi utroque testiculo carentes, ut certum est ex Constit. 59. Sixti V. quia carent vero semine; aliud est de spadone, qui uno tantum caret testiculo: item de Thlibio seu Thlasio, cui testiculi attriti sunt, sed non ita quin possit perficere verum semen, quia experientia constat hos esse ad generationem aptos. Hermaphroditi contrahere possunt secundum sexum praevalem. *l. quaritur ff. de statu homin.* si neuter sexus praevaleat, datur iis optio, modò jurent manere in illo sexu quem semel elegerunt, *Pirh. tit. 15. n. 3.* Senes ita debiles ut nullam arte ad copulam juvari possint, probabilius non possunt contrahere Matrimonium, quia habent impotentiam perpetuam in futurum. *Nav. Sanch. l. 7. d. 92. n. 70. Schmalzg. tit. 15. n. 33.* si vero senes juvari possint ad copulam, certum videtur posse validè contrahere, etsi per accidens generare non possint, quia retinent totam potentiam feminativam, & ita habet praxis Ecclesiae. *Lex c. nuptiarum 41. caus. 27.*

22. *q. 1.* Steriles validè contrahunt, ut patet in Abrahamo & Sara, in Zacharia & Elisabeth, quia habent verum semen, etsi per accidens impediatur à suo effectu. *S. Th. in 4. dist. 34. q. un. Sporer n. 122.* si quis ex morbo est incapax copulae, etsi de sanitate desperet, adhuc est capax Matrimonii etiam in articulo mortis, quia talis impotètia non

est ex se perpetua. *Kugl. tit. 2029. Eng. tit. 15. n. 4.* similiter validè contrahit mulier, etsi nequeat retinere semen intra matricem, modò vas ejus penetrari possit, quia potest habere copulam de se aptam generationi, etsi per accidens semen effluat. Si quis probabiliter est potens, etsi non omnino sit certus, adhuc licetè inicit Matrimonium, saltem si compartem moneat de suo dubio. *Schild. tr. 6. n. 94. d. 1. Dicast. de bapt. d. 1. n. 208.* tum quia omnimoda certitudo vix haberi potest praesertim in iis, qui diu castè vixerunt, & quilibet habet jus naturale ad Matrimonium, quamdiu non constat de incapacitate, & non datur aliud medium probandi potentiam generandi, tum quia Ecclesia separat conjuges qui per triennium frustra tentarunt copulam & permittit inire aliud Matrimonium, in quo sperant se posse consummare; ergo similiter licebit primò inire Matrimonium, quando est probabilis spes illud consummandi. *Dicitur 2. perpetua*, id est talis, quae mediis ordinariis licitis tolli non potest, hinc qui habet impotentiam, quae tolli non potest, nisi per maleficium vel Miraculum, aut per mediū valde difficile & periculosum, v.g. Arctitudo foeminae per incisionem conjunctam cum periculo vitae, ejusmodi impotentia censetur perpetua & moraliter incurabilis, nec mulier tenetur ejusmodi incisionem admittere, nec vir ejus eventum expectare, secus si incisionem fieri possit absque notabili periculo.

24. *G g 3*

25.

culo. *Gutt. Perez. Wist. t. 15. n. 12. Reiff. ibid. n. 67.* potest autem maleficium & arctitudo esse respectu hujus personæ, ideoque & respectu hujus dirimere Matrimonium, quamvis non sit nec dirimat respectu alterius. In dubio, an impotentia sit perpetua, jussu

26. *judicis Ecclesiastici* facienda est inspectio corporis in viro per Medicos, in femina per obstetrices & honestas Matronas; si factâ inspectione appareant signa manifesta impotentiae perpetuae, statim sperandi sunt, nec permittenda est tentatio copulae in Matrimonio manifestè nullo; si signa sint dubia, conjuges *ex c. laudabilem de frig.* habent triennium pro sumendo experimento, quo sine fructu elapso, separantur præstito præviè juramento quòd coire nequiverint, & ad novum Matrimonium transire permittuntur. At quid si post separationem ex causa impotentiae factam cesserit impotentia? *Re.* Si impotentia cesserit per miraculum, magiam, per scissionem periculofam vel aliud medium præter naturale valet Matrimonium. *v. ult. caus. 33. q. 1.* si verò impotentia cessaverit modo naturali, v. g. per usum secundi Matrimonii, per scissionem non periculofam, ita ut etiam vero similiter in primo sublata fuisset, modò conjuges debitam diligentiam adhibuissent, invalida erit separatio & secundum Matrimonium, ideoque primum erit redintegrandum. *Text. & DD. in c. 6. de frig.* si verò mulier talis postmodum cognita fuit à viro dissimili juniore vel habete cor-

pus magis proportionatum, quamvis per copulam cum ultimo reddita esset habilis etiam ad copulam cum primo, non ideo deberet reddi primo, quia ex hoc non probatur quòd impotentia respectu primi & alterius similis non fuerit perpetua. *Sanch. d. q. 3. n. 12. Croix n. 805.* Dicitur antecedens scilicet Matrimonium, nam si impotentia Matrimonio jam contracto superveniat, illud non dirimit: *omnes.* In dubio, an impotentia sit antecedens vel consequens, *Laym. Pirb. n. 22. Eng. n. 10.* dicunt præsumendum esse, quòd sit antecedens, quòd verum est si impotentia sit naturalis, quia qualitas, quæ ex natura rei inest, semper inesse præsumitur, præsertim si copula statim post Matrimonium contractum tentata exerceri non potuerit. Si impotentia sit ex maleficio, meritò dicit *Gob. n. 432.* rem esse planè incertam, cum experientia constet sponfos tam ante quam post Matrimonium à maleficis ligari, in praxi [cùm] Papa in Matrimonio rato dispensare possit, ut dixi *Cas. 103. n. 25.*] consultum est pro ejusmodi miserè ligatis petere dispensationem: pro qua tunc est causa sufficiens. Sed quid si post Matrimonium fiat impotens, v. g. per amputatos testes, an adhuc possit petere debitum? *Re. affirm.* quia talis habet jus & per accidens est, quòd nõ possit generare *Laym. Wist. n. 33. Reiff. tit. 15. n. 65.*

QUÆR. III. Quid circa impedimentum raptus? *Re.* Raptus est violenta abductio femine in ordine ad contrahendum Matrimonium. *Trid. sess.*

24. c. 6. Dicitur 1. violenta abductio; nam si abducta consentiat etiam invitis parentibus vel tutoribus, non erit raptus Matrimonium dirimens. *Sanch. Perez. d. 38. f. 4. Gob. n. 546. Reiffen. l. 4. tit. 1. n. 374.* Ratio est, quod licet parentes reclamant, si tamen consentiat filia, non læditur libertas Matrimonii, quam unicè intendit Trid. si puella liberè contraxit sponsalia, & ex post contra voluntatem à sponso abducatur, adhuc erit impedimentum raptus, si ipsa habeat justam causam resistendi abductioni vel resiliendi à sponsalibus, secus si eam non habeat; tunc enim non erit abductio propriè injuriosa. *Barb. Tamb. l. 7. in dec. c. 6. §. 2.* Dicitur 2. ^{30.} *feminae*, nam si vir abducatur, non incurritur impedimentum raptus, *DD. cit.* quia Trid. solùm loquitur de raptu feminae, & in odiosis non est faciendæ extensio. Dicitur 3. *in ordine ad contrahendum Matrimonium*, nam si fiat alio fine v. g. causa libidi-

nis, erit quidem raptus ad culpam, sed non impedimentum Matrimonii. *Bosco Tamb. l. c. Sporer à n. 29.* si fiat animo contrahendi Matrimonii, tam diu Matrimonium dirimit quam diu rapta est in potestate raptoris idque tenet etiam si rapta existens in potestate raptoris liberè consentiat; si verò à raptore jam libera cum eo sponte cōtrahat, valet Matrimonium, sed raptor erit ipso facto excommunicatus & perpetuò infamis. Trid. *l. cit.* si Titius rapiat feminam pro Cajo ignorante, raptor quidem erit ipso facto excommunicatus, neuter tamen incurret impedimentum cum femina rapta, non raptor, quia non rapuit nomine suo, nec in ordine ad contrahendum secum Matrimonium, & constitutio Trid. utpote odiosa tantum de rapiente principali intelligenda est: neq; Cajo, quia nullam causam raptus dedit ut supponitur, quam si dedisset, utique raptum incurret. *Sporer num. 31.*

CASUS CXI.

De Modo revalidandi Matrimonium invalidum & petenda Dispensatione.

Z Achæus Parochus interrogatur 1. Qualiter revalidari debeat Matrimonium fide vel ex metu contractum ex parte utraque, 2. Vel unâ tantum. 3. Vel nullum ob affinitatem, consanguinitatem &c. an & qualiter nullitas alteri parti debeat notificari. 4. An revalidari debeat

coram Parocho & testibus. 5. In quibus dispensare possit Papa, 6. Nuntius Apostolicus, 7. Episcopi, & quid hi possint in casibus Papalibus. 8. Quid si una pars sit A. catholica, 9. Vel sponsi spectent ad diversas Dioceses, & quid in dubio, an sit impedimentum. 10. Quid possint Episcopi & Regulares

in